

Darinka Kolar Osvald

Muzej slovenske policije / Slovenian Police Museum

e-naslov: darinka.kolar.osvald@policija.si

Utrinki iz zgodovine slovenske policije od leta 1850 do danes – gostujoča razstava in formiranje sodobnega slovenskega policijskega muzeja
Highlights of the Slovenian Police history from 1850 to present day - a hosted exhibition and the forming of a modern police museum

Izvleček

Slovenska policija je ena izmed redkih policij, ki imajo dolgoletno muzejsko tradicijo. Ta pri nas sega v leto 1920, ko je uprava policije v Ljubljani začela snovati kriminalistično zbirko za izobraževanje orožnikov. Naš policijski muzej je pod različnimi imeni večino svojega obstoja deloval kot študijski kabinet, namenjen samo strokovni javnosti. Podobno so nekaj delovali policijski muzeji v drugih državah.

Policija je globalna institucija, ki se spreminja z razvojem družbe in v demokratičnih ureditvah iz mehanizma prisile postaja nekakšen servis državljanov. Hkrati se sodobne policije zaradi večanja varnostnih groženj vse bolj zavedajo, da lahko uspešno opravljajo svoje temeljne naloge (zagotavljanje javne varnosti, miru in reda v državi) samo v sodelovanju z najširšo skupnostjo in kot ugledne organizacije. Upoštevajoč navedeno so v zadnjih 20 letih policijski muzeji začeli široko odpirati vrata vsem skupinam obiskovalcev in spreminjati svoje poslanstvo. Ob ohranjanju dediščine interpretirajo vlogo policije v družbi, krepijo integriteto njenih uslužbencev, z različnimi programi izvajajo preventivne dejavnosti za zatiranje kriminalitete in zagotavljanje varnosti, poglobljajo sodelovanje policije s skupnostjo ipd.

V želji, da bi se čim bolj pridružili sodobnim težnjam, smo leta 2011 v Muzeju slovenske policije pripravili idejno zasnovo novega slovenskega policijskega muzeja in jo nato začeli uresničevati na različne načine.

Med pomembnejšimi gradniki je gostujoča razstava *Utrinki iz zgodovine slovenske policije od leta 1850 do danes*, ki je nastala leta 2014. Z njo na specifičen način uresničujemo novo muzejsko poslanstvo, oblikujemo policijsko zgodovinsko zbirko ter se povezujemo z drugimi muzeji, institucijami in najširšo skupnostjo.

Ključne besede: policija, zgodovina, razstava, policijski muzej

Abstract

The Slovenian police force is one of the few with a long museum tradition, which spans back to 1920 when Ljubljana police department began collecting criminal and forensic material for the purposes of education. The police museum operated under different names and for most of its existence served as a study room used only by members of the profession. The situation was similar in other countries.

All over the world, the police organisations change along with the society. In democracies they have transformed from an apparatus of repression to a citizen service. At the same time, as security threats increase, modern police forces are increasingly aware that they can only perform their basic functions (ensuring public safety and maintaining law and order in a country) in cooperation with the broader community and as reputable organisations. In this context police museums have begun opening their doors to all visitor groups and changing their mission. While

preserving heritage, they also interpret the role of the police in the society, strengthen employee integrity, perform various preventive activities and campaigns for preventing crime and ensuring safety, foster the cooperation of the police with the public etc.

In an effort to modernise our museum, we prepared a new Slovenian Police Museum in 2011 and began its realization.

Among its important building blocks is the touring exhibition created in 2014: "Highlights from the Slovenian police history from 1850 to present day". In this way we promote our new mission, create a police history collection and connect with other museums, institutions and the broader community.

Keywords: *police, history, exhibitions, police museums*

Muzej slovenske policije in njegovo poslanstvo

Leto 1920 se v pisnih virih povezuje z začetki Muzeja slovenske policije. Takrat je po zgledu drugih držav uprava policije v Ljubljani začela snovati policijsko zbirko oziroma kriminalistični muzej, ki naj bi bil namenjen izobraževanju orožnikov in policistov za zatiranje kriminala.

Naš muzej je v svoji zgodovini deloval v različnih organizacijskih strukturah organov za notranje zadeve in pod različnimi imeni. V pisnih virih lahko zasledimo naslednja poimenovanja: Kriminalistični muzej (med letoma 1920 in 1976), Muzej organov za notranje zadeve (od leta 1976 do novembra 1982), Muzej Republiškega sekretariata za notranje zadeve (od novembra 1982 do leta 1991), Muzej ministrstva za notranje zadeve (od leta 1991 do 2001) (B. DEBELJAK 2005, str. 23–34) in od leta 2005 naprej Muzej slovenske policije.¹

Muzej je zamenjal tudi več lokacij po Ljubljani in v njeni okolici. Selil se je skupaj s šolami za miličnike/policiste. Na sedanjem mestu v Tacnu je leta 1970 dobil 500 m² razstavnih prostorov v novozgrajeni Strokovni šoli za notranje zadeve, kjer je deloval do leta 2001, ko je bil zaprt in deponiran ob ukinitvi srednješolskega policijskega izobraževanja. Sledila je priprava koncepta sodobnega policijskega muzeja, skupaj z iskanjem nove lokacije.² Medtem se je leta 2006 v manjših začasnih prostorih v Tacnu postavil delček nekdanje stalne razstave, ki je na ogled še danes.

Muzejske zbirke, ki so se sestavljale iz gradiva sodišč in notranjih organizacijskih enot organov za notranje zadeve, so zajele naslednje vsebinske sklope: kriminaliteta v Sloveniji, slovenska kriminalistika, izvrševanje kazenskih sankcij, delovanje in zgodovina organov za notranje zadeve/policije, razvoj varnostnega sistema in dejavnosti policije v vojni za samostojno Slovenijo, umetniški predmeti.

Prvih 70 let svojega obstoja je bil slovenski policijski muzej, kot pomemben vir strokovnega znanja, namenjen in praviloma dostopen le pripadnikom organov za notranje zadeve (predvsem kadetom in drugim, ki so se izobraževali o kriminaliteti, kriminalistiki, penologiji) in strokovni javnosti (študentom prava in medicine, penologom, sociologom, socialnim delavcem ipd.) oziroma vsem, katerih delo je bilo povezano z zatiranjem kaznivih dejanj. Za širšo javnost se je začel odpirati po letu 1991, in sicer z namenom preventivnega ozaveščanja ljudi o kriminaliteti.

Iz pisnih virov izhaja, da je imel ves čas vlogo specialnega muzeja na republiški (B. MARUŠIČ 1971, str. 110) in državni ravni. Ob tem, da je edini tovrstni muzej v Sloveniji, je bil nekdanj pomemben tudi v nekdanji Jugoslaviji, saj sta bila ob njem podobna muzeja samo v Skopju (B. DEBELJAK 1975, str. 309–311) in Zagrebu (D. KOLAR OSVALD 2012, str. 42).

Poslanstvo muzeja se je oblikovalo v skrbi za ohranjanje policijsko-pravosodne dediščine in interpretiranje vloge organov za notranje zadeve ter pravosodja na slovenskem etničnem območju.

Vizija in idejna zasnova sodobnega policijskega muzeja

Vizija Muzeja slovenske policije, opisana v idejni vsebinski zasnovi sodobnega Muzeja slovenske policije (D. KOLAR OSVALD 2011)³ in povzeta v Resoluciji o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025 – poglavje 4.35 (Uradni list RS št. 75/2015), je

¹ Arhiv Muzeja slovenske policije, Dokument MNZ št. 220-12-011/11-2005/09 z dne 8. julija 2005.

² Arhiv Muzeja slovenske policije, Dokument MNZ št. 200-6/2006/2 (265-) z dne 3. februarja 2006.

³ Vizijo in idejno zasnovo je javno predstavilo in podprlo vodstvo Policije in Ministrstva za notranje zadeve na okrogli mizi *Muzej slovenske policije – preteklost, sedanjost, prihodnost*, ki smo jo organizirali maja 2012 ob 35. mednarodnem muzejskem dnevu, posvečenem vlogi muzejev v sodobni družbi. Na dogodku sta sodelovala vodja hrvaškega policijskega muzeja Željko Jamičić in načelnik Vojaškega muzeja Slovenske vojske Vlado Žgeč, ki sta predstavila dobro prakso specifičnega muzealstva. Ob dogodku je bil izdan tudi zbornik predstavitvev (D. KOLAR OSVALD idr. 2012) in objavljen prispevek (D. KOLAR OSVALD 2012).

nadaljevati dolgo muzejsko tradicijo na slovenskih tleh in hkrati razvijati muzejsko dejavnost v smeri pozitivnih muzeoloških premikov, z oblikovanjem sodobnega muzeja, ki bo ob temeljnem poslanstvu kulturno središče in središče za raziskovanje ter ohranjanje slovenske policijske in pravosodne dediščine ter bo odprt za najširšo javnost. Posamični cilji, ki jih zajema vizija, pa so: poglobitev komunikacije in sodelovanja policije s skupnostjo, večje zaupanje ljudi v policijo, krepitev ugleda policije, krepitev integritete v policijski organizaciji.

Vizija in idejna zasnova sta bili pripravljene ob pregledu razvojnih poti številnih policijskih muzejev po svetu in njihovi primerjavi z našo potjo, ob študiju muzeološke in policijske literature ter ob upoštevanju dognanj avtorjev strokovnih in znanstvenih besedil.⁴ Upoštevana pa so bila tudi mnenja vidnih slovenskih strokovnjakov policijsko-varnostnih znanosti in Ministrstva za notranje zadeve, znotraj katerega muzej deluje.

Na poslansko vprašanje o nadaljnji usodi slovenskega policijskega muzeja je leta 1999 Ministrstvo za notranje zadeve odgovorilo: »Zavedamo se, da so eksponati pomembni za muzejsko dejavnost v širšem smislu, zato intenzivno iščemo prostore znotraj MNZ RS, kjer bi muzej lahko uredili ter ga postavili tudi drugim policijskim dejavnostim, kot je to običaj v tujini. Na tak način bi omogočili ogled muzeja širši javnosti ter ga preoblikovali v moderen muzej, kjer bi za nemoteno delovanje skrbeli tudi ustrezni kadri.«⁵

Starosta slovenske kriminalistike in kriminologije dr. Janez Pečar, univ. dipl. pravnik in profesor za kriminologijo, je leta 2005 zapisal: »[M]uzej je imel pomembno vlogo, ki se ji sodobna policija nikakor ne sme odreči [...] Muzej je najbolj primerna, normalna, socialno-pedagoška in najbolj ustrezna, nevsiljiva, toda najbolj funkcionalna oblika vzdrževanja stikov z javnostjo in posameznimi njenimi strukturnimi deli, na katere naj bi vplivala. [...] Zato velja prihodnost vzeti v roke z oživitvijo muzeja in ustreznim poudarkom na njegovi socialno pedagoški, edukativni, splošno družbeni in kriminalitetno politični⁶ vlogi. Seveda pa ga je najbolj smotrno imeti v mestnem središču in ne kje na periferiji. Pri tem velja upoštevati predvsem javnost in ne samo strokovne potrebe« (J. PEČAR 2005, str. 5–6).

Primerjava muzejev je pokazala, da so bili tako pri nas kot tudi drugod po svetu policijski muzeji⁷, ki so delovali znotraj policijskih organizacij, najprej namenjeni kriminalistiki. Uporabljali so se kot študijski kabineti za nadgradnjo znanja vseh, ki so se ukvarjali z odkrivanjem, preiskovanjem in dokazovanjem kaznivih dejanj. Bili so nedostopni za širšo javnost in locirani na odročnejših krajih. O policijskih muzejih v klasičnem muzejskem pomenu lahko govorimo šele zadnjih 20 let, ko so se začeli spreminjati v ustanove, namenjene širši javnosti, in seliti v središča mest. Primer takšne preobrazbe je že na Hrvaškem, ko se je muzej z obrobja Zagreba – s Policijske akademije – preselil v središče mesta, in sicer v glavno zgradbo Ministrstva za notranje zadeve, in odprl razstave za širšo javnost s programi za različne skupine. Tkanje vezi z javnostjo po njihovi izkušnji bolje poteka v mestnem jedru (D. KOLAR OSVALD 2012, str. 39–43). Pomen, ki ga hrvaška policija daje svojemu muzeju, je mogoče razbrati iz zapisa na njegovi spletni strani: »Pravijo, da se urejene policije prepoznajo po tem, ali imajo v svoji sestavi konjenico, dresirane pse in svoj muzej, ker so to merila za izurjenost, strokovnost in ugled.«⁸ V Evropi najdemo vzorne policijske

⁴ Idejna zasnova sodobnega slovenskega policijskega muzeja je bila v izhodišču pripravljena kot strokovna naloga v programu izpopolnjevanja na področju varstva kulturne dediščine za pridobitev naziva kustos, ki ga je določilo/potrdilo Ministrstvo za kulturo RS, skupaj s predlaganimi viri (Glej D. KOLAR OSVALD 2011).

⁵ O kriminalističnem muzeju v Tacnu, *POROČEVALEC*, št. 3, 19. januar 1999, str. 84.

⁶ Pojem »kriminalitetna politika« zajema vse dejavnosti, ki jih določena družba usmerja v delovanje za zmanjševanje kriminalitete (Glej A. ŠELIH 2015, str. 557).

⁷ Ob nacionalnih policijskih muzejih, ki so se običajno razvili znotraj policijskih organizacij, deluje še mnogo drugih policijskih muzejev, ki so jih oblikovali zasebni zbiratelji.

⁸ Muzej policije. Dostopno na: <http://www.policija.hr/27.aspx> (obiskano 10. decembra 2016).

muzeje v Pragi, Stockholmu, na Finskem⁹ idr. Sodobni nacionalni policijski muzeji danes ob ohranjanju dediščine interpretirajo vlogo policije v družbi, z različnimi programi izvajajo preventivne dejavnosti glede zatiranja kriminalitete in zagotavljanje varnosti ter so odprti za najširšo javnost.

Vloga in pomen muzeja kot ustanove sta se skozi zgodovino spreminjala. Danes termina muzej ne povezujemo samo z ohranjanjem materialnih dokazov, ampak ga nekateri muzeologi interpretirajo celo kot vodilno silo pri razlaganju stvari (M. MIKUŽ 2003, str. 64), pojavov, vrednot, etičnih norm (J. MUHOVIČ 2014, str. 39), kot most med državo in zasebnostjo (V. PERKO 2014, str. 103).

Na vprašanje Ali muzeje sploh potrebujemo? odgovarja Tomislav Šola: »Muzeji pomagajo ohranjati našo identiteto tako, da zagotovijo izredno pomembno prisotnost kolektivnega spomina. Zato so nepogrešljivi del družbe.« (M. KOS 2010, str. 2).

»Muzej je institucija v službi družbe in je po svoji naravi njen neločljivi del. Vsebuje elemente, ki mu omogočajo oblikovati zavest v družbi, ki ji je namenjen. Posamezne elemente družbe lahko spodbudi k prikazu zgodovinskih dejanj, tako da kulminirajo v predstavitev sodobnih problemov in nakažejo njihovo reševanje. To pomeni, da muzej lahko poveže preteklost s sedanjostjo, tako da se identificira z nujno potrebnimi strukturalnimi spremembami in nakaže druge, primerne za določen nacionalni kontekst« (M. MIKUŽ 2003, str. 68).

Pričakovanja in zahteve družbe glede muzejev so vse večji. Javnost oziroma sodobni uporabniki vidijo muzej kot:

- prostor spominov in spominjanja, kjer lahko obiskovalec najde lastne korenine, se obvaruje pozabe in spozna preteklost za boljše razumevanje sedanjosti;
- prostor odkrivanja, ki vzbuja, spodbuja in ohranja obiskovalčevo radovednost in vedoželjnost;
- prostor za prosti čas in zabavo, kjer obiskovalci sproščeno in z igro pridobivajo novo znanje;
- kulturni označevalec, ki obiskovalce združuje, ustanoviteljem pa veča ugled in moč;
- turistično dejavnost, ko si jo obiskovalci izberejo za cilj dopustniškega potovanja;
- obredni prostor, posebne arhitekture, tišine, resnosti, ezoteričnega ozračja in »skrivnostnih« razlag (A. GOB in N. DROGUET 2007, str. 15, 68–71) idr.

Uspešni muzeji obiskovalcem vzbujajo zaupanje, niso preveliki, znanja ne delijo na umetne kategorije (kot jih določajo znanstvene discipline) in se osredotočajo na celovitega človeka (K. HUDSON 1991, str. 45–59).

Po prepričanjih številnih muzeologov naj bi bil idealni tip sodobnega muzeja t. i. ekomuzej, za katerega je značilno, da je popolnoma podvržen potrebam družbe, in sicer z nalogo razvijati skupnost, v kateri deluje, in obenem biti »ogledalo, ki ga družba postavi sama sebi« (M. MIKUŽ 2003, str. 80). »[J]e lahko ključni nosilec sprememb, ki se vežejo na razvoj izobraževanja in kulture v družbi. Koncept ekomuzeja prerašča tradicionalne ideje muzejev o zbiranju predmetov in ustvarja okoliščine, v katerih se družbe lahko kaj naučijo o sebi. Gradijo na zakladnici kolektivnega spomina družbe in se širijo na dokumentiranje krajev, tradicionalnih obredov in odnosov v družbi. Ekomuzej prepoznava pomembnost kulture v razvoju samoidentitete in njene vloge pri pomoči hitremu prilagajanju sprememb v družbi. Tako je ekomuzej postal orodje za gospodarsko, socialno in politično rast in razvoj družbe, iz katere izhaja.« (M. MIKUŽ 2003, str. 160) Ob tem javnost v muzeju dobiva povsem

⁹ Finski policijski muzej je bil leta 2011 nominiran za nagrado evropski muzej leta. Dostopno na: http://www.poliisimuseo.fi/en/latest_news/1/0/police_museum_nominated_for_the_european_museum_of_the_year_award_25394 (obiskano 15. decembra 2016).

drugo dimenzijo, saj je vključeno v ustvarjanje muzeja in njegovih dejavnosti, osmišljanje in postavljanje razstav, oblikovanje njegovih zbirk ...

»Muzeji zagotavljajo ohranjanje in obnavljanje naravne in kulturne dediščine družbe. So kulturno središče in center za raziskovanje, zagotavljajo priložnosti za druženje članom družbe v organizaciji muzeja, kot so na primer združenja z imenom Prijatelji muzeja, omogočajo delo prostovoljcev v muzeju ali delo v meddržavnih skupnih projektih. Muzeji podpirajo dejavnost izobraževalnih organizacij, kot so šole, univerze ali univerze za tretje življenjsko obdobje, nudijo jim kulturne dogodke in aktivnosti. Muzeji prispevajo k dvigu kvalitete življenja ljudi in življenja v okolici, kjer domujejo, in imajo ključno vlogo pri razvijanju čuta za pripadnost in identiteto« (M. MIKUŽ 2003, str. 107).

UNESCO-vo Priporočilo o varstvu in promociji muzejev in zbirk, njihove raznolikosti in vloge v družbi, sprejeto leta 2015, opisuje muzeje kot prostore za čaščenje življenja in vzgojo za državljanstvo, kot prostore posredovanja kultur, medkulturnega dialoga, učenja, razprav in usposabljanja, ki igrajo pomembno vlogo v različnih oblikah izobraževanja, socialnem vključevanju in koheziji, trajnostnem in gospodarskem razvoju (kulturna in ustvarjalna industrija, turizem).

Ravno tako kot vloga muzeja se je skozi zgodovino spreminjala tudi vloga policije. Napoléon Bonaparte je postavil temelje današnjih policijskih organizacij.¹⁰ Beseda *policija* je francoskega izvora. Nastala je v 18. stoletju, in sicer iz grške besede *politeia* (vlada, organizacija). Predstavlja organ državne oblasti za vzdrževanje javnega reda, miru in varnosti (F. VERBINC 1976, str. 555).

Delovanje varnostnih sil je bilo vedno ogledalo politične usmeritve državne oblasti in njenega odnosa do državljanov. Kazalo je predvsem, kako vsakokratna državna oblast s svojim represivnim aparatom omejuje ali varuje temeljne človekove pravice in svoboščine državljana (P. ČELIK 2008, str. 9).

Sodobne družbe težijo k demokratizaciji in globalizaciji. V demokratični družbi mora policija vselej delovati znotraj predpostavk pravne države. Zavezujejo jo zakoni, ki jih mora hkrati spoštovati, izvajati in uveljavljati. Države morajo zagotavljati javno varnost ob spoštovanju posameznikovih svoboščin in človekovih pravic. Ravnanje policije v odnosu do javnosti je eden glavnih kazalnikov kakovosti demokracije v neki državi (I. CELESTINA 2008, str. 4–5).

Policija se v demokratičnih ureditvah iz mehanizma prisile, ko je večinoma opravljala naloge za državo, spreminja v servis skupnosti. Njena dejavnost je usmerjena v skupnost in vpeta v družbeno dogajanje. Spremembe so posledica ugotovitev, da sama ne more več učinkovito odgovoriti na vse večje in z globalizacijo povezane družbene izzive le s pravno močjo in strokovnim znanjem, temveč je nujno sodelovanje z drugimi organizacijami (državnimi in nevladnimi), lokalnimi skupnostmi, predstavniki javnosti oziroma s civilno družbo nasploh (D. KOLAR OSVALD 2012, str. 16).

Cilj v skupnost usmerjenega policijskega dela ni samo izboljšanje varnostnih razmer in večji občutek varnosti državljanov, temveč pridobitev večjega zaupanja v policijo v njenem okolju, visoka stopnja partnerskega sodelovanja med državljanji in policisti ter njihovo medsebojno spoštovanje, saj lahko le skupaj zagotovijo najvišjo stopnjo varnosti in s tem povezano kakovost življenja (T. KOLENC 2002, str. 180).

Preventivno delovanje, skupaj z obveščanjem in ozaveščanjem skupnosti o varnostnih problemih v njenem okolju, postaja temelj policijskega dela. Pri tem je izredno pomembno poznavanje odgovorov na vprašanja: Kdo je skupnost, ki ji služi policija? Kaj skupnost

¹⁰ Zgodovina. Dostopno na: <http://www.policija.si/index.php/component/content/article/253-zgodovina-muzeja/7867-zgodovina> (obiskano 12. decembra 2016).

pričakuje od policije? Kako policija zadovoljuje potrebe skupnosti?

Sodobna družba pričakuje, da ji bo policija kot vladna organizacija vsakodnevno zagotavljala mir in varnost, vzdrževala javni red, varovala življenje, premoženje, preganjala in preprečevala kriminal, prijemala storilce kaznivih dejanj ipd. Sodobne družbe tako namenjajo velik del proračuna policijskim institucijam (D. KOLAR OSVALD 2012, str. 17).

Policije po svetu usmerja vse bolj poenotena varnostna politika, ki se izraža v podobno naravnanih zakonodajah in katere cilj je ohranjati mir in varnost v vsaki državi posebej in po svetu kot celoti. Kriminal mednarodnih razsežnosti jo sili, da postaja vse bolj enovita v svojem delovanju. Prav tako jo vedno bolj sofisticirane oblike najrazličnejših kriminalnih dejavnosti silijo v nenehno strokovno izpopolnjevanje in nadgrajevanje delovnih strategij ter sredstev. S ciljem zagotavljanja učinkovitosti svojega dela policije različnih držav sklepajo medsebojne sporazume o skupnem delovanju in sporazume o sodelovanju z najrazličnejšimi mednarodnimi institucijami, združujejo se v različnih mednarodnih organizacijah, kot so INTERPOL, EUROPOL, SECI, CEPOL, SEPA ipd.,¹¹ na različnih ravneh ustanavljajo raznovrstne ekspertne delovne skupine, izmenjujejo strokovnjake, prirejajo mednarodne seminarje in izpopolnjevanja ...

Slovenska policija je del vsega opisanega in v svojem poslanstvu poudarja zagotavljanje varnosti posameznikom in skupnosti, varovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter krepitev pravne države in v svoji viziji Slovenijo vidi kot eno najvarnejših držav.¹²

Izhajajoč iz predstavljenih stališč, primerov, potreb in želja uresničitev vizije policijskega muzeja pomeni vzpostavitev sodobnega in fleksibilnega osrednjega prostora »policijske in pravosodne dediščine«¹³, ki deluje v korist najširše javnosti, slovenske policije, raziskovalcev idr., svoje poslanstvo, ob oblikovanju pozitivnih medsebojnih odnosov, pa uresničuje s kakovostnimi muzejskimi storitvami v visokostandardni in privlačni arhitekturi, ki pristaja specifični podobi muzeja (D. KOLAR OSVALD 2012, str. 22).

Uresničitev vizije tako pomeni tudi naslednje: določitev temeljnih nalog in poslanstva novega muzeja na podlagi ugotovljenih potreb javnosti, ki ji bo namenjen, pridobitev zadostnih sredstev za delovanje muzeja, pridobitev ustreznih in ustrezno opremljenih muzejskih prostorov, ki bodo zagotavljali dovolj velike razstavne površine, depojske in druge službene prostore ter prostore za javnost (za izobraževanje, muzejsko trgovino, garderobo, kavarno, sanitarije ipd.), pridobitev dodatnih ustreznih kadrov (za delo z zbirkami, raziskovalno delo, storitve za obiskovalce, administracijo, logistiko ...),¹⁴ revizijo muzejskega fonda in vzpostavitev elektronskega evidentiranja podatkov, postavitev sodobne stalne razstave (z možnostjo spletnega obiska), organizacijo spremljajočih dejavnosti (strokovnih posvetov, pedagoških delavnic za otroke in mladino, »preventivnih« srečanj oziroma predavanj za različne skupine – npr. o varovanju osebnega premoženja, posledicah zlorabe prepovedanih drog, varni udeležbi v prometu ipd.), skrb za širjenje informacij in promocijo (oblikovanje

¹¹ INTERPOL je mednarodna organizacija kriminalistične policije (ICPO – International Criminal Police Organisation), ki združuje 186 držav članic. Ustanovljena je bila leta 1923, s ciljem zagotavljanja in pospeševanja vzajemne pomoči med kriminalističnimi policijami sveta v boju proti kriminalu. Slovenija je postala njena polnopravna članica leta 1992. EUROPOL je kratica za Evropski policijski urad, ki je bil kot organizacija Evropske unije ustanovljen leta 1992. Njegov namen je izboljšati učinkovitost in sodelovanje med pristojnimi organi držav članic pri preprečevanju hudih oblik mednarodnega organiziranega kriminala in terorizma ter v boju proti njim. SECI – Southeast European Cooperative Initiative je mednarodna organizacija držav jugovzhodne Evrope. CEPOL je kratica za Evropsko policijsko akademijo, SEPA pa je kratica za Srednjeevropsko policijsko akademijo.

¹² Vizija, poslanstvo in vrednote policije. Dostopno na: <http://www.policija.si/index.php/o-policiji/naloge-in-cilji/212> (obiskano 12. decembra 2016).

¹³ Slovenski policijski muzej je edini pri nas zbiral tudi pravosodno dediščino oziroma oblikoval t. i. penološko zbirko, zato razmišljamo tudi o poimenovanju Muzej slovenske policije in pravosodja. Tudi v tujini obstajajo tvrstni muzeji, npr. Justice & Police Museum, Sydney ...

¹⁴ Za vse muzejsko delo je v slovenskem policijskem muzeju vseskozi namenjeno le eno delovno mesto.

prodajnih artiklov za muzejsko trgovino, predstavitev daril ipd.), vzpostavitev ustrezne komunikacije in sodelovanja z skupnostjo po vzoru t. i. ekomuzeja¹⁵ razširitev muzejskih dejavnosti izven muzejskih zidov idr. (D. KOLAR OSVALD 2012, str. 22).

Idejna zasnova Muzeja slovenske policije temelji na zbirkah, potrebah javnosti in novi stalni razstavi, zasnova slednje pa je tesno povezana z uresničevanjem vizije oblikovati novo identiteto muzeja. Bila je tudi podlaga za ovrednotenje potreb prihodnjega muzejskega delovanja.

Pri oblikovanju zasnove smo izhajali iz muzeoloških dognanj, da je stalna razstava jedro in osebna izkaznica vsakega muzeja, ki govori o njegovem namenu in pomenu. »Je hrbtenica muzejskega obstoja in diktira vse druge oblike muzejske komunikacije« (I. MAROEVIĆ 1993, str. 232).

Zasnova stalne razstave opredeljuje cilje in namen razstave, izpostavlja aktualne strokovne zakonitosti ter priporočila za postavljanje in predstavljanje razstav, opredeli projektno načrtovanje in razvijanje razstave od oblikovanja ideje do razvoja in delovanja oziroma komunikacije razstave ter določi njena vsebinska izhodišča in koncept. Razstavno sporočilo želi policijo približati državljanom (tudi policistom), jim pojasniti, kako deluje pravosodni sistem v povezavi s kaznovalno in varnostno politiko v širšem časovnem in krajevnem kontekstu, ter jim predstaviti možnosti in oblike partnerskega sodelovanja pri zagotavljanju varnosti, javnega reda, miru in svobode. Cilj je pridružiti se pozitivnim muzeološkim premikom v interpretiranju vloge policije v družbi, ki jih odražajo razstave večine evropskih in svetovnih sodobnih policijskih muzejev (D. KOLAR OSVALD 2012, str. 22). Razstava je zasnovana na dveh tematskih sklopih. Prvi sklop, tj. *Zgodovina policije*, zajema razvoj policije od njenih začetkov na naših tleh, z umestitvijo v širši evropski ter svetovni zgodovinski kontekst,¹⁶ sklop *Slovenska policija danes* pa je neke vrste živa upodobitev trenutnega dela policistov. Predstavlja vse enote slovenske policije (o posameznih enotah se vzporedno pripravljajo občasne razstave) in zajema t. i. policijsko postajo za otroke in preventivno policijsko pisarno s policistom, ki opravlja svoje redno delo znotraj muzeja.¹⁷ Za vsak tematski sklop so posebej predstavljeni prostorski in muzeološki vidiki postavitve ter muzejsko gradivo oziroma predmeti kot osnovni nosilci informacije. V sklopu stalne razstave so (npr. v vhodnem prostoru) kratka predstavitev zgodovine policijskega muzeja, odprt depo in prostor za predavanja ipd. Za postavitev opisane stalne razstave, s spremljajočimi prostori za obiskovalce, bi potrebovali približno 1200 m² (D. KOLAR OSVALD 2012, str. 25–39).

Na poti k sodobnemu policijskemu muzeju z gostujočo razstavo

Kmalu po potrditvi vizije in idejne zasnove smo v muzeju ugotovili, da bo pot do uresničitve dolga in zahtevna in da nas do zelene stalne razstave zagotovo loči več let. Hkrati se je v policijskih vrstah pojavila konkretna želja po zgodovinski razstavi na območju Policijske uprave Murska Sobota in velika volja policistov, da pri tem sodelujejo. Kljub vsem muzejskim mankom (prostorskim, kadrovskim, finančnim ...) smo se odločili, da razstavo pripravimo na podlagi vsebinske zasnove stalne razstave. Začeli smo snovati gostujočo/začasno različico – takšno, ki se bo lahko brez velikih stroškov dopolnjevala in preurejala za predstavitve na

¹⁵ Ministrstvo za notranje zadeve / Policija je organizacija s številnimi enotami po vsej Sloveniji, ki je vselej zaposlovala več tisoč uslužbencev. Cilj policijskega muzeja je vzpostavitev komunikacije z uslužbenci policije (aktivnimi in upokojenimi) iz različnih enot in krajev, ki bodo lahko na različne načine soustvarjali svoj muzej.

¹⁶ Pri oblikovanju zgodovinskega dela razstave smo izhajali iz ugotovitev, da širša policijska zgodovina pri nas še ni bila raziskana, da v Sloveniji nimamo kronološkega pregleda njenega razvoja, da posledično širša javnost (niti policisti) policijske zgodovine še ne pozna in da v tem močno zaostajamo za drugimi narodi, med drugim za Avstrijci, Hrvati ...

¹⁷ Izbor teme temelji na dejstvu, da večina državljanov premalo pozna sedanjo policijsko organizacijo, da bi lahko z njo uspešno sodelovali pri zagotavljanju varnosti.

različnih območjih policijskih uprav v Sloveniji¹⁸ in ob različnih priložnostih. Menili smo, da lahko s takšno razstavo začnemo svoje poslanstvo opravljati brez oziroma zunaj lastnih muzejskih zidov in ga širiti v izvirni dediščinski prostor.¹⁹ Hkrati pa se bodo z njo postavljali temelji prihodnje stalne razstave o zgodovini slovenske policije.

Pri pripravi razstave, ob kateri je izšla tudi knjiga *Zgodovina pomurske policije in orožništva* (M. KRENN idr. 2014), so sodelovali številni sedanji in nekdanji policijski uslužbenci, ljubitelji policijske zgodovine in zbiratelji. Zbranega je bilo ogromno dokumentarnega gradiva, pa tudi fotografij in predmetov iz najrazličnejših virov. Sodelovali smo z različnimi arhivi, muzeji, knjižnicami, združenji in drugimi institucijami ter pregledali literaturo o kronološkem razvoju policije v drugih državah.²⁰ Sledili smo naslednjim ciljem: predstaviti objektivni prerez obdobja z zgodovinskim dokumentarnim, fotografskim in materialnim gradivom, verodostojnimi rekonstrukcijami in reprodukcijami predmetov; vsebino predstaviti tako, da bo razumljiva vsem obiskovalcem – od otrok do strokovnjakov, lahko berljiva ter jasno strukturirana po vsebinskih sklopih, ki se dopolnjujejo in povezujejo; sporočilo posredovati na sodoben način z uporabo različnih medijev in preostalih muzeografskih pomagal; razstava mora dajati vtis celovitega in za obiskovalca obvladljivega ter zanimivega organizma; uporabiti materiale, ki bodo omogočali prilagajanje nadaljnjim postavitvam in prilagoditvam. Končna želja je bila, da bi se v razstavi lahko prepoznal prekmurski in nasploh slovenski policist ter hkrati policijska institucija.

8. avgusta 2014 nas je s slovesnim odprtjem v Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti po poti k sodobnemu policijskemu muzeju začela voditi razstava *Utrinki*²¹ iz zgodovine slovenske policije od leta 1850 do danes, s podnaslovom *Zgodovina pomurske policije* (D. KOLAR OSVALD 2014, str. 40–43). Prva v slovenski policijski zgodovini nas je popeljala čez meje današnje in pretekle domovine, in sicer v Kraljevino Jugoslavijo, Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, Avstro-Ogrsko in Avstrijsko cesarstvo, torej čisto na začetek, ko se je varnostna sila, ki ji danes pravimo policija, na naših tleh šele vzpostavila. Predstavila je zgodovino institucije, ki ima pri nas že več kot 160 let pomembno vlogo v življenju slehernega posameznika, saj s svojimi delom zagotavlja temeljne dobrine, kot sta varnost in mir.

Pestra množica obiskovalcev vseh starosti (med njimi tudi najstarejši, tj. 94-letni, murskosoboški miličnik in prva pomurska kriminalistka) iz različnih krajev Slovenije in tujine je že prvi dan obiskala razstavo, ob kateri je bilo v gledališki uprizoritvi tudi šaljivo in resno prikazano delo preteklih in sedanjih varuhov reda. Policijski predmeti so zaživel, ko se je na prizorišče s skoraj 100 let starim službenim kolesom pripeljal orožnik, s službenim mopedom iz šestdesetih let prejšnjega stoletja in legendarnim policijskim »fičom« pa miličniki. Današnje policijsko delo so prikazali policisti različnih enot: letalske, prometne, specialne, mobilne, forenzične, kriminalistične, konjeniške, enote vodnikov službenih psov, enote za preventivo idr. Med enomesečnim gostovanjem v murskosoboški knjižnici je bil v razstavnem prostoru ves čas policist, ki je obiskovalcem dajal informacije o policijskem delu in preventivi. Ob pozitivnem odzivu širše javnosti je razstava vzbudila zanimanje za zgodovino tudi med policisti iz drugih območij Slovenije in željo, da se podobne razstave pripravijo tudi pri njih.

¹⁸ Policijska organizacija je v Sloveniji razdeljena na osem policijskih uprav, ki imajo sedeže v Celju, Kopru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novi Gorici in Novem mestu.

¹⁹ Predvidevali smo, da bodo tudi druge enote policije zainteresirane za sodelovanje / soustvarjanje razstav o njihovem delovanju, s ciljem, da se te postavijo na ogled na njihovem območju.

²⁰ Razvoj avstrijske policije je opisan tudi v F. HÖRMANN in G. HESZTERA 1999. Razvoj hrvaške policije je opisan v N. ZMIJAREVIĆ 2007. Razvoj srbske policije je opisan v B. BOGDANOVIĆ 2002.

²¹ Z besedo utrinki smo želeli poudariti, da gre za poskus predstavitve policijske zgodovine in vsebinsko nedokončno obliko razstave ob zavedanju, da je še dolga pot do pregleda celotnega zgodovinskega gradiva o policiji na naših tleh.

Leta 2015 in 2016 se je razstava dopolnjevala na območju Policijske uprave Ljubljana – na kočevskem in ribniškem območju – in dobila soavtorje v Pokrajinskem muzeju Kočevje in Muzeju Ribnica, kjer je tudi gostovala²² (D. KOLAR OSVALD idr. 2015; V. PAVLIN 2017). Ob tkanju vezi med policisti in lokalnimi skupnostmi se je razstava začela seliti tudi po osnovnih in srednjih šolah (do zdaj je bila postavljena v Osnovni šoli Sodražica, Osnovni šoli Loški Potok ter na Gimnaziji in srednji šoli Kočevje).

Policija se je hkrati z razstavo predstavila ob svojem največjem prazniku, in sicer dnevu policije, 27. junija 2016 na slovesnosti na Brdu pri Kranju²³ in na 6. Mednarodnem sejmu obrambe, varnosti, zaščite in reševanja (SOBRA) v Gornji Radgoni²⁴. Reprodukcijske nekaterih panojev oziroma del razstave kot stalna oprema policijskih prostorov ostajajo na Policijski upravi Murska Sobota, Policijski postaji Kočevje in Policijski postaji Ribnica. Po navdihu razstave Muzeja slovenske policije je bila leta 2016 v Dolenjskem muzeju Novo mesto pripravljena tudi občasna razstava *Četrto stoletje Policijske uprave Novo mesto – utrinki iz zgodovine policije na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju*²⁵ (M. BREGAR idr. 2016; D. KOLAR OSVALD 2016, str. 13–17).

Policija je vsebinski povzetek razstave *Utrinki iz zgodovine slovenske policije od leta 1850 do danes* objavila v svoji predstavitvi na spletni strani,²⁶ kjer najavlja nadaljnje dopolnjevanje razstave ob gostovanjih na območjih različnih policijskih uprav. Trenutno se pripravlja dopolnitev za primorsko in pomorsko policijo, ki bo nekaj mesecev gostovala v Pokrajinskem muzeju Koper.

²² Razstava o zgodovini slovenske policije v Pokrajinskem muzeju Kočevje. Dostopno na: <http://www.policija.si/index.php/component/content/article/35-sporocila-za-javnost/82157-razstava-o-zgodovini-slovenske-policije-v-pokrajinskem-muzeju-koevje> (obiskano 12. decembra 2016). Na ogledu razstave *Utrinki iz zgodovine slovenske policije*. Dostopno na: http://policija.si/index.php/policijske-uprave/pu-ljubljana/index.php?option=com_content&view=article&id=83143&Itemid=244 (obiskano 12. decembra 2016). *Utrinki iz zgodovine slovenske policije* na ogled v Ribnici. Dostopno na: http://policija.si/index.php/policijske-uprave/pu-ljubljana/index.php?option=com_content&view=article&id=84001&Itemid=244 (obiskano 12. decembra 2016). Muzej slovenske policije obeležil 18. maj, mednarodni muzejski dan. Dostopno na: http://www.policija.si/index.php/novinarsko-sredie/index.php?option=com_content&view=article&id=84301 (obiskano 12. decembra 2016).

²³ Slovesnost ob 25-letnici: Slovenska policija, vedno za ljudi. Dostopno na: <http://www.policija.si/index.php/component/content/article/35-sporocila-za-javnost/84393-osnutek-nekaj-vsebine-za-osrednjo-proslavo-ob-dnevu-policije> (obiskano 12. decembra 2016).

²⁴ Policija se je predstavila na sejmu SOBRA. Dostopno na: http://www.policija.si/index.php/novinarsko-sredie/index.php?option=com_content&view=article&id=85681 (obiskano 12. decembra 2016).

²⁵ Dan policije s slovesnostjo in razstavo počastili tudi v Novem mestu. Dostopno na: http://policija.si/index.php/policijske-uprave/pu-novo-mesto/index.php?option=com_content&view=article&id=84955&Itemid=248 (obiskano 12. decembra 2016).

²⁶ *Utrinki iz zgodovine slovenske policije od leta 1850 do danes – razstava. Zgodovina slovenske policije – od orožnika do policista*. Dostopno na: <http://policija.si/index.php/component/content/article/51-osebna-izkaznica/84699-zgodovina-slovenske-policije-od-oronika-do-policista> (obiskano 12. decembra 2016).

Viri in literatura

- Arhiv Muzeja slovenske policije, Dokument MNZ št. 220-12-011/11-2005/09, 8. julija 2005.
- Arhiv Muzeja slovenske policije, Dokument MNZ št. 200-6/2006/2 (265-), 3. februarja 2006.
- BOGDANOVIĆ, Branko (2002): *Dva veka policije u Srbiji*. Beograd: Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije.
- BREGAR, Marjeta idr. (2016): *Četrto stoletja Policijske uprave Novo mesto. Utrinki iz zgodovine policije na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju*. Novo mesto: Dolenjski muzej.
- CELESTINA, Ivan (2008): *Perceptivno in sistemsko krizno upravljanje in vodenje v slovenski policiji – magistrsko delo*. Ljubljana.
- ČELIK, Pavle (2008): *Naše varnostne sile: 1850–2008. Temeljni predpisi*. Ljubljana: Arhivsko društvo Slovenije.
- Dan policije s slovesnostjo in razstavo počastili tudi v Novem mestu. Dostopno na: <http://policija.si/index.php/policijske-uprave/pu-novo-mesto/index.php?option=com_content&view=article&id=84955&Itemid=248> (obiskano 12. decembra 2016).
- DEBELJAK, Biserka (2005): *Muzej organov za notranje zadeve. Katalog in zapiski o zgodovini muzeja, muzejskih predmetih in ljudeh, ki so ga ustvarjali*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
- DEBELJAK, Biserka (1975): Kriminalistični muzej. *Varnost*, leto 1975, str. 309–311.
- Finski policijski muzej. Dostopno na: <http://www.poliisimuseo.fi/en/latest_news/1/0/police_museum_nominated_for_the_european_museum_of_the_year_award_25394> (obiskano 15. decembra 2016).
- GOB, André in DROGUET, Noémie (2007): *Muzeologija - povijest, razvitak, izrazovi današnjice*. Zagreb: Antibarbarus.
- HÖRMANN, Fritz in HESZTERA, Gerald (1999): *Zwischen Gefahr und Berufung. Gendarmerie in Österreich*. Werfen: Museumsverein; Wien: Bundesministerium für Inneres, Gendarmeriezentralkommando.
- HUDSON, Kenneth (1991): Muzeji in razstave, ki so prijazni do svojih obiskovalcev (recepti za uspešnost). *Muzeoforum – zbornik muzeoloških predavanj*. Ljubljana 1991, str. 45–59.
- KOLAR OSVALD, Darinka (2011): *Zasnova nove stalne razstave Muzeja slovenske policije. Projektna naloga – idejna zasnova*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
- KOLAR OSVALD, Darinka (2012): Med Muzejem slovenske policije, Muzejem policije Republike Hrvaške in Vojaškim muzejem Slovenske vojske. *Varnost*, letnik LX, št. 2, leto 2012, str. 39–43.
- KOLAR OSVALD, Darinka, JAMIČIĆ, Željko, ŽGEČ, Vlado (2012): *Okrogla miza. Muzej slovenske policije – preteklost, sedanjost, prihodnost. Zbornik prispevkov* (ur. KOLAR OSVALD, Darinka). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
- KOLAR OSVALD, Darinka (2014): Iz zgodovine slovenske in pomurske policije od leta 1850 do danes – od orožnika do policista. *Varnost*, letnik LXII, št. 3, leto 2014, str. 40–43.
- KOLAR OSVALD, Darinka idr. (2015): *Utrinki iz zgodovine slovenske policije od leta 1850 do danes. Zgodovina kočevske in ribniške policije*. Kočevje: Pokrajinski muzej Kočevje.
- KOLAR OSVALD, Darinka (2016): *Zgodovina slovenske policije – od orožnika do policista. Četrto stoletja Policijske uprave Novo mesto. Utrinki iz zgodovine policije na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju* (ur. BREGAR, Marjeta). Novo mesto: Dolenjski muzej str. 13–17.
- KOLENC, Tadeja (2002): *Slovenska policija*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve.
- KOS, Mateja (2010): *Muzej, poslanstvo in vloga v sedanjosti*. Ljubljana.
- KRENN, Mark idr. (2014): *Zgodovina pomurske policije in orožništva*. Murska Sobota: PVD Sever za Pomurje in Policijska uprava Murska Sobota.

- MAROEVIĆ, Ivo (1993): *Uvod u muzeologiju*. Zagreb: Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta.
- MARUŠIČ, Branko (1971): Institucije. Vprašanje zgodovine v muzejih na Slovenskem. *Zgodovinski časopis*. Letnik XXV, leto 1970, zvezek 1–2, str. 110.
- MIKUŽ, Marjeta (2003): *Pogledi na muzeje v dobi globalizacije*. Ljubljana: Ljubljana: ISH – Fakulteta za podiplomski humanistični študij in Muzej novejšje zgodovine Slovenije.
- MUHOVIČ, Jožef (2014): Zgodba o »velikih« in »malih« zgodbah in njene etične implikacije v kulturi. *Zborovanje Slovenskega muzejskega društva, Kočevje, 10.-11. oktober 2014* (ur. GNILŠAK Ida). Ljubljana: Slovensko muzejsko društvo, str. 28-40.
- Muzej policije. Dostopno na: <<http://www.policija.hr/27.aspx>> (obiskano 10. decembra 2016).
- Muzej slovenske policije obeležil 18. maj, mednarodni muzejski dan. Dostopno na: <http://www.policija.si/index.php/novinarsko_sredie/index.php?option=com_content&view=article&id=84301> (obiskano 12. decembra 2016).
- Muzeoforum v Muzeju slovenske policije. Dostopno na: <<http://www.policija.si/index.php/component/content/article/35-sporocila-za-javnost/75791-muzeoforum-v-muzeju-slovenske-policije>> (obiskano 15. decembra 2016).
- Na ogledu razstave Utrinki iz zgodovine slovenske policije. Dostopno na: <http://policija.si/index.php/policijske-uprave/pu-ljubljana/index.php?option=com_content&view=article&id=83143&Itemid=244> (obiskano 12. decembra 2016).
- O kriminalističnem muzeju v Tacnu, *OROČEVALEC*, št. 3, 19. januarja 1999, str. 84.
- PAVLIN, Vasja (2017): Utrinki iz zgodovine ribniške policije. Ob bok gostovanju razstave Muzeja slovenske policije v Muzeju Ribnica. *Varnost*, letnik LXV, št. 1, leto 2017, str.
- PEČAR, Janez (2005): Predgovor v: DEBELJAK, Biserka: *Muzej organov za notranje zadeve. Katalog in zapiski o zgodovini muzeja, muzejskih predmetih in ljudeh, ki so ga ustvarjali*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije 2005, str. 5–6.
- PERKO, Verena (2014): Non omnibus omnia, sed omnibus optima /ne vsega vsem, temveč, kar je dobro/ O muzealstvu, etiki in demokraciji. *Zborovanje Slovenskega muzejskega društva, Kočevje, 10.-11. oktober 2014* (ur. GNILŠAK Ida). Ljubljana: Slovensko muzejsko društvo, str. 98 – 105.
- Policija se je predstavila na sejmu SOBRA. Dostopno na: <http://www.policija.si/index.php/novinarsko-sredie/index.php?option=com_content&view=article&id=85681> (obiskano 12. decembra 2016).
- Razstava o zgodovini slovenske policije v Pokrajinskem muzeju Kočevje. Dostopno na: <<http://www.policija.si/index.php/component/content/article/35-sporocila-za-javnost/82157-razstava-o-zgodovini-slovenske-policije-v-pokrajinskem-muzeju-koevje>> (obiskano 12. decembra 2016).
- Resolucija o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025 – poglavje 4.35 (Uradni list RS št. 75/2015).
- Slovesnost ob 25-letnici: Slovenska policija, vedno za ljudi. Dostopno na: <<http://www.policija.si/index.php/component/content/article/35-sporocila-za-javnost/84393-osnutek-nekaj-vsebine-za-osrednjo-proslavo-ob-dnevu-policije>> (obiskano 12. decembra 2016).
- ŠELIH, Alenka (2015): Kriminalitetna politika, *Kriminologija* (ur. ŠELIH, Alenka in FILIPČIČ, Katja), Ljubljana: IUS Software, GV založba: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, str. 557-561.
- UNESCO-vo Priporočilo o varstvu in promociji muzejev in zbirk, njihove raznolikosti in vloge v družbi, sprejeto leta 2015, slovenski prevod 2017. Ljubljana: ICOM, Mednarodni muzejski svet, Slovenski odbor.
- Utrinki iz zgodovine slovenske policije na ogled v Ribnici. Dostopno na: <http://policija.si/index.php/policijske-uprave/pu-ljubljana/index.php?option=com_

content&view=article&id=84001&Itemid=244> (obiskano 12. decembra 2016).

Utrinki iz zgodovine slovenske policije od leta 1850 do danes – razstava. Zgodovina slovenske policije – od orožnika do policista. Dostopno na: <<http://policija.si/index.php/component/content/article/51-osebna-izkaznica/84699-zgodovina-slovenske-policije-od-oronika-do-policista>> (obiskano 12. decembra 2016).

VERBINC, France (1976): *Slovar tujk*. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Vizija, poslanstvo in vrednote policije. Dostopno na: <<http://www.policija.si/index.php/policiji/naloge-in-cilji/212>> (obiskano 12. decembra 2016).

Zgodovina. Dostopno na: <<http://www.policija.si/index.php/component/content/article/253-zgodovina-muzeja/7867-zgodovina>> (obiskano 12. decembra 2016).

ZMIJAREVIĆ, Neven (2007): *Policija u Hrvatskoj 1941.–2001*. Zagreb: Ministarstvo unutranjih poslova Republike Hrvatske.

Povzetek

Pregled muzeologije, muzejskih praks in policijskih virov v smislu odkrivanja pomena in vloge policijskega muzeja za sodobno družbo je razkrilo, da se od muzeja zaradi specifične pomenske večplastnosti pričakujejo številne vloge, od splošnodružbenih do kriminalitetno-političnih, varovanja, raziskovanja in predstavljanja dediščine, izobraževanja in vzgoje, njegovega pomena za oblikovanje identitete, integritete ter ugleda organizacije. Ugotovitve muzeološke študije z idejno zasnovo nove stalne razstave Muzeja slovenske policije (D. KOLAR OSVALD 2011) je Policija sprejela kot izhodišče za posodobitev svojega muzeja. Kljub temu da sredstev ni bilo, se je ideja o posodobitvi vendarle začela udejanjati.

Pomanjkljivosti Muzeja slovenske policije (prostor, kader, denarna sredstva ...) so se v trenutku preoblikovanja izkazale za prednost. Muzeju so omogočile ohranjanju dediščine in uresničevanju svojega poslanstva razmišljati netradicionalno in nekonvencionalno. Vodile so ga k uresničevanju sodobnega muzeja, ki se približuje tipu t.i. ekomuzeja.

Muzejsko delovanje smo v zadnjih letih razširili neposredno na skupnost, ki ji je namenjeno, to skupnost pa smo pritegnili tudi k osmišljanju in ustvarjanju »svojega« muzeja. V njem se prepoznavajo slovenski policisti in sama policijska institucija. V povezovanju z različnimi organizacijskimi enotami Ministrstva za notranje zadeve in Policije, aktivnimi in upokojenimi policisti, ljubitelji policijske zgodovine, lokalnimi skupnostmi, šolami, muzeji ter različnimi institucijami je Muzej slovenske policije postal neomejen na določeno lokacijo in število svojih uslužbencev. Pojavlja se v številnih in različnih oblikah. Najdemo ga v knjižnici, muzeju, osnovni in srednji šoli, na policijski postaji, v kongresnem centru, na mednarodnem razstavišču itd. Njegove razstave spremljajo različne publikacije, izobraževalni programi, gledališke predstavitve, kulturni programi, strokovna in družabna srečanja itd. Njegova odlika je, da ustvarja živo vez med skupnostjo, nadgrajuje njeno znanje in sooblikuje vrednostne temelje policijske organizacije.

Summary

When attempting to define the significance and role of the police museum in a modern society we examined museum studies and practice as well as police sources. It was revealed that due to its specific multifaceted meaning, numerous roles are expected from the museum, from general societal roles to those having to do with criminal policy, security, research as well as presentation of heritage, education and training, its significance for the formation of the identity, integrity and reputation of the organisation. Findings of the museology study with a

conceptual design of the new permanent exhibition of the Slovenian Police Museum (D. KOLAR OSVALD 2011) were accepted by the Police as the point of departure for the modernisation of their museum. Despite the lack of funds, the idea of modernisation started to take shape and be implemented.

The shortcomings of the Slovenian Police Museum (space, personnel, funds...) proved to be an asset at the time of the transformation. They enabled the museum to think about the preservation of heritage and fulfilment of its mission, leading it to create a contemporary museum based on the concept of ecomuseum.

In recent years the museum has expanded its activity and reached out to the community it is aimed at, by inviting the community to give meaning to and help create "its" museum. Slovenian police officers and the police institution see themselves in it. In connecting with different organisational units of the Ministry of the Interior / Police, active and retired police officers, police history enthusiasts, local communities, schools, museums and different institutions, the Slovenian Police Museum has stopped being limited to a given location and the number of its personnel. It appears in numerous different forms. It can be found at a library, museum, primary or secondary school, police station, congress centre, international exhibition venue, etc. Its exhibitions are accompanied by different publications, education programmes, theatre performances, cultural programmes, professional and social gatherings, etc. Its strength is that it creates a live connection between the community, builds on its knowledge and helps shape the values the police organisation rests on.